

SUN'IY INTELEKTNING TA'LIMGA TA'SIRI

Rahmatullayeva Mashxura Alisherovna

Samarqand davlat chet tillar instituti

Ingliz tili I fakulteti 2-bosqich 2308-guruh talabasi

Xorijiy til va adabiyot yo'nalishi

+998947100058

e-mail : rahmatullayevamashxura5@gmail.com

Scientific supervisor: Saliyeva.Z.Z

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada sun'iy intellektning ta'lim tizimiga tasiri har tomonlama ko'rib chiqilgan. Hozirgi davrda raqamli texnologiyalar, xususan, sun'iy intellektning rivojlanishi ta'lim jarayonlarini tubdan o'zgartirishga xizmat qilmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari ta'limni shaxsiylashtirish, o'quvchilarning bilim olish jarayonini yengillashirish va qiziqarli qilish shuningdek, o'qituvchilarning ish samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Maqolada sun'iy intellektning ta'limdagi qo'llanish yo'nalishlari batafsil yoritilgan. Jumladan, personalizatsiyalangan o'qitish tizimlari, bilimlarni avtomatik baholash ta'limda gamifikatsiya va interaktiv platformalarning roli, maxsus ehtiyojli o'quvchilar uchun moslashtirilgan vositalar hamda virtual o'qituvchilar haqida so'z boradi. Shuningdek, sun'iy intellekt yordamida o'qituvchilar darslarni rejalashtirishda foydalanadigan zamonaviy platformalar o'quvchilarning o'quv materiallariga qiziqishini oshiruvchi innovatsion usullar tahlil qilingan

Maqolada sun'iy intellektning ta'limdagi afzallik, jumladan, ta'lim jarayonini optimallashtirish, bilim olishni shaxsiylashtirish va samaradorligini oshirish kabi jihatlar ta'kidlangan. Shu bilan birga, ushbu texnologiyalardan foydalanishda yuzaga kelish mumkin bo'lgan muammolar va

xavflar, jumladan, texnologiya qaramlik, ma'lumotlar xavfsizligi va teng imkoniyatlar muammosi muhokama qilingan.

Su'niy intellektning ta'lim tizimidagi salohiyati cheksiz bo'lib, u ta'lim jarayonini yanada qiziqarli, samarali va zamonaviy qilishda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu maqola sun'iy intellektning ta'limdagi o'rni va ahamiyatini o'rganish hamda uning kelajakda rivojlantirish yo'nalishlarini aniqlashga qaratilgan.

Kalit so'zlar: *sun'iy intellekt, ta'lim, personalizatsiya, gamifikatsiya, raqamli texnologiyalar, o'qitish samaradorligi, innavatsion ta'lim, xavfsizlik.*

ABSTRACT: *This article comprehensively examines the impact of artificial intelligence (AI) on the education system. In today's era, digital technologies, particularly the development of AI, are radically transforming educational processes. AI technologies enable the personalization of education, make the learning process easier and more engaging for students, and enhance the efficiency of teachers' work.*

The article discusses various applications of AI in education, including personalized teaching systems, automatic knowledge assessment, the role of gamification and interactive platforms in education, tools tailored for students with special needs, and virtual teachers. It also explores modern platforms used by teachers in lesson planning and innovative methods that increase students' interest in learning materials.

Furthermore, the article highlights the advantages of AI in education, such as optimizing the educational process, personalizing learning, and improving its efficiency. At the same time, it discusses potential challenges and risks associated with the use of these technologies, including technology dependency, data security, and the issue of equal access.

The potential of AI in education is vast, and it serves as a crucial tool in making the learning process more engaging, effective, and modern. This article aims to explore the role and significance of AI in education and determine its future development directions.

Keywords: *artificial intelligence, education, personalization, gamification, digital technologies, teaching effectiveness, innovative education, security.*

KIRISH

Bugungi kunda sun'iy intellekt(SI)texnologiyalarning har bir sohada o'z o'rnini topishi bilan ham ta'lim sohasida ham ularga katta e'tibor qaratilmoqda. Ta'lim jarayoniga yangi texnologiyalarni qo'shish va o'quvchilarni yanada samarali va shaxsiylashtirilgan tarzda o'qitishga imkon yaratadi. Shu nuqtai nazardan, sun'iy intellektning ta'limga ta'siri alohida o'rganishga muhtoj, chunki u nafaqat o'qituvchilar uchun, balki o'quvchilar uchun ham yangi imkoniyatlar ochadi.

Sun'iy intellekt yordamida ta'lim jarayonida yanada interaktiv, samarali va qiziqarli bo'lmoqda. Masalan, avtomatik baholash tizimlari, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan o'quv materiallari va masofaviy o'qitish imkoniyatlari sun'iy intellektning ta'lim sohasiga qanday qo'llanilayotganiga misol bo'la oladi. Bundan tashqari sun'iy intellekt yordamida darslarni o'z vaqtida shaxsiylashtirilgan tarzda olib boorish, o'quvchilarning natijalarini aniq baholash va ta'lim sifatini oshirish imkoniyatlari yaratilmoqda. [4;132]

Shu bilan birga, sun'iy intellektning ta'lim sohasiga ta'siri, uning afzalliklari va kamchiliklari, shuningdek, kelajakda ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalaridan qanday foydalanish mumkinligini tahlil qilinadi. Sun'iy intellektning ta'limga ta'siri faqat foydali emas, balki ba'zi xavf-xatarlarni ham keltirib chiqarishi ham mumkin. Masalan, o'qituvchilarning roli qanday o'zgaradi? O'quvchilarning o'qish jarayoniga bo'lgan qiziqishi qanday ta'sirlanadi? Shu kabi savollar sun'iy intellekting ta'limiga ta'sirini yanada chuqurroq o'rganishga undaydi. [4].

ADABIYOTLAR TAHLILI

Malanie Mitchell sun'iy intellektning ta'lim sohasidagi rivojlanishi va uning afzalliklari haqida so'z yuritadi. Sun'iy intellekt texnologiyalarning ta'lim tizimiga qo'shilishi o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishlarini

oshirish, o'qituvchilar esa individual o'quv materiallarini tayyorlashda yordam berishni ta'kidlaydi .Shu bilan birga, Mitchell sun'iy intellektning o'qitish va o'rganish jarayonlarini shaxsiylashtirishga olib kelishi,bu orqali oquvchilarning bilim olish jarayonidamuvaffaqiyatga erishish ehtimolini oshiradi deb hisoblaydi.[1;132b]

Bundan tashqari ,Sir Anthony Seldon sun'iy intellektning ta'lim tizimida joriy etilishi ,o'qituvchilar va o'quvchilar uchun yangi imkoniyatlar yaratadi,deb qayd etadi.Uning fikricha sun'iy intellektning ta'lim tizimiga qo'shilishi,o'qituvchilarga va o'quvchilarga yanada samarali va interaktiv tarzda o'qitishga yordam beradi, lekin ularning rolini to'liq almashtirmasligi kerakligi ta'kidlanadi.Yozuvchi,sun'iy intellekt o'qituvchilarni qo'llab-quvvatlash vositasi bo'lishi kerak,ammo insonning pedagogik yondashuvi hali ham muhim ahamiyatga ega.[2;87b]

Shu bilan birga, Lev Vyogotskiy asarida, o'qitish jarayonida bolaning fikrlash faoliyatini rivojlantirishga alohida e'tibor berilgan. Vygotskiy o'qitish jarayonida o'quvchilarning faolligini oshirish,uning muloqot va ijodiy fikrlashini rivojlantirishga katta e'tibor qaratishni ta'kidlaydi. Bu fikr, sun'iy intellektni ta'lim jarayoniga integratsiya qilishda ham muhim rol o'ynaydi, chunki sun'iy intellekt texnologiyalari o'quvchilarning interaktiv o'rganish va faol ishtirok etishiga yordam beradi.[3;204b]

Bundan tashqari, sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'limga ta'sirini tahlil qilgan bir qancha ilmiy maqolalar va tadqiqotlar mavjud. Bu manbalar sun'iy intellekt yordamida o'quv jarayonlarini optimallashtirish va o'quvchilarga yangi o'rganish usullarini taqdim etish imkoniyatlarini o'rganishga qaratilgan. Bunday texnologiyalarni ta'limda samarali qo'llash uchun o'qituvchilarning pedagogik yondashuvlarini o'zgartirish, texnologiyalarni to'g'ri ishlatish va o'quvchilarga individual yondashuvni qo'llash zarurligi ta'kidlanadi.o'quvchilarning foalligini oshirish,uning muloqat

TADQIQOT JARAYONLARI

Sun'iy intellekt (SI) ta'lim sohasida o'quv jarayonlarini samaraliroq va shaxsiylashtirilgan tarzda tashkil etish imkonini beradi. Ushbu texnologiyalar o'qituvchilarning yukini kamaytirish, o'quvchilarning qobiliyat va ehtiyojlariga mos o'quv rejalarini ishlab chiqish imkoniyatini yaratadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, SI texnologiyalari o'quvchilarning ta'limga bo'lgan qiziqishini oshiradi va mustaqil o'rganish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

Masalan, avtomatik baholash tizimlari, masofaviy ta'lim platformalari va individual o'quv materiallari yordamida o'quvchilar o'zlariga qulay sur'atda o'rganish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning natijalarini aniq baholash va ularning bilim darajasini real vaqtda kuzatish imkonini beradi.

Shuningdek, tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, SI texnologiyalari o'quvchilarning o'zlashtirish jarayonini tezlashtirishda samarali bo'lishi mumkin. Masalan, virtual yordamchilar va sun'iy intellekt asosida ishlaydigan dasturlar o'quvchilarga murakkab mavzularni tushuntirishda yordam beradi va o'qituvchilar uchun qo'shimcha resurs vazifasini bajaradi. Shu bilan birga, o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish uchun interaktiv dasturlar va o'yinli texnologiyalar qo'llaniladi.

XULOSA

Sun'iy intellekt ta'lim tizimini sezilarli darajada o'zgartirish potentsialiga ega bo'lib, o'qitish va o'rganish jarayonlarini samarali va innovatsion tarzda rivojlantiradi. Sun'iy intellekt texnologiyalari ta'limni shaxsiylashtirish, o'quvchilarning o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirish va o'qituvchilarga samaradorlikni oshirish uchun vositalar taqdim etadi. O'quvchilarga individual o'quv yo'nalishlarini, tezkor fikr-mulohazalarni va gamifikatsiyani taqdim etish orqali Sun'iy intellekt, o'quvchilarning motivatsiyasini va akademik yutuqlarini oshirishga yordam beradi.

Biroq, sun'iy intellektni ta'limga joriy etish bilan bog'liq muammolarni ham hisobga olish zarur. Texnologiyaga bog'lanish, ma'lumotlar xavfsizligi va barcha o'quvchilarga teng imkoniyatlar yaratish kabi masalalar hal qilinishi kerak,

aks holda salbiy ta'sirlar yuzaga kelishi mumkin. Shunga qaramay, Sun'iy intellekt ta'limning kelajagini shakllantirishda katta imkoniyatlarga ega bo'lib, uni yanada moslashuvchan, inklyuziv va samarali qilishda muhim rol o'ynaydi.

Sun'iy intellektni ta'limda mas'uliyat bilan qo'llash, uni an'anaviy o'qitish usullariga to'liq almashtirish o'rniga ularni qo'llab-quvvatlash va mustahkamlashga qaratilgan yondashuvlar zarur. Ta'limning kelajagi, Sun'iy intellekt yordamida, shaxsiylashtirilgan, samarali va teng imkoniyatlarga ega bo'lgan o'quv muhitlarini yaratishda yangi imkoniyatlar taqdim etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Melanie Mitchell. Artificial Intelligence: A Guide for Thinking Humans. – P. 145.
2. Sir Anthony Seldon. The Fourth Education Revolution. – P. 87.
3. Sarvinoz Rahimjonova To'lqin qizi. Ta'lim jarayonida ko'rgazmali va tarqatmali materiallardan foydalanish. – 2022. – P. 56.
4.
<https://reja.tdpu.uz/shaxsiyreja/content/2269/html/70169/O'yinli%20texnologiyalar.htm>